

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/51/2022
Identifikačné číslo spisu: 1511210956
Dátum vydania rozhodnutia: 25.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1511210956.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Gabriely Mederovej v spore žalobcu: Doc. MUDr. O. Y., CSc., narodeného XX. X. XXXX, L., prechodný pobyt M., zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Radomír Bžán, s. r. o., Bratislava, Nám. Ľ. Štúra 2, IČO: 36 861 227, proti žalovanej: U. Y., narodenej XX. X. XXXX., R., zastúpenej ŠÁŠIK & Partners s. r. o., Bratislava, Sokolská 18, IČO: 36 860 069, o zaplatenie 80 000 eur s príslušenstvom a odmenou 266,67 eura zo zmenky, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B5-1CbZm/54/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2021, č. k. 3CoZm/5/2020-678 v znení opravného uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 3. mája 2022, č. k. 3CoZm/5/2020-747, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á voči žalovanej n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. septembra 2019, č. k. 1CbZm/54/2011-630 vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 80 000 eur s úrokom 6 % ročne zo sumy 80 000 eur od 3. februára 2006 do zaplatenia a zmenkovú odmenu 266,67 eura, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie vo výroku II. zamietol návrh na prerušenie konania a vo výroku III. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v celom rozsahu.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že návrhom na vydanie zmenkového platobného rozkazu doručeným súdu 23. marca 2007 žalobca žiadal, aby bola žalovaná zmenkovým platobným rozkazom zaviazaná na zaplatenie zmenkovej sumy 80 000 eur s úrokom 6 % p. a. od 3. februára 2006 do zaplatenia, zmenkovej odmeny 266,67 eura a náhrady trov konania. Žalobca návrh odôvodnil tým, že je majiteľom zmenky na sumu 80 000 eur, ktorú žalovaná vystavila 26. októbra 2005 na jeho rad a zmenka sa stala splatnou 2. februára 2006. Žalovanú na zaplatenie písomne vyzval listom z 1. marca 2007, ale žalovaná na výzvu nereagovala. K návrhu bol pripojený originál zmenky.

3. Súd prvej inštancie návrhu vyhovel a 18. mája 2007 vydal zmenkový č. k. 1Zm/107/07-17, ktorým uložil žalovanej povinnosť, aby žalobcovi do troch dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu zaplatila zmenkovú sumu 80 000 eur spolu s 6 % ročným úrokom zo sumy 80 000 eur od 3. februára 2006 do zaplatenia, odmenu vo výške 266,67 eura a náhradu trov konania 231 574,50 Sk, alebo aby v tej istej lehote podala námietky, v ktorých musí uviesť všetko, čo proti zmenkovému platobnému rozkazu namieta. Žalovaná podala námietky a zmenkový platobný rozkaz žiadala zrušiť. Súd prvej inštancie rozsudkom z 5. mája 2008, č. k. 1CbZm/18/2007-54 ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 18. februára 2009 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, a to z dôvodu, že súd prvej inštancie pojednával v neprítomnosti žalovanej, čím jej odňal možnosť konať pred súdom. Súd prvej inštancie ďalším rozsudkom z 20. apríla 2009, č. k. 1CbZm/18/07-100 ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti. Krajský súd v Bratislave odvolanie žalovanej proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie uznesením z 3. marca 2010 odmietol ako oneskorene podané. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 30. marca 2011, sp. zn. 5MOBdo/4/2010 zrušil zmenkový platobný rozkaz spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a uznesením odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie po vrátení veci najvyšším súdom rozsudkom z 7. septembra 2015, č. k. 1CbZm/54/2011-405 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť zmenkovú sumu 80 000 eur s úrokom 6 % ročne od 3. februára 2006 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 266,67 eura a nahradiť trovy konania. Odvolací súd uznesením z 30. júna 2016, č. k. 3CoZm/142/2015-444 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že považoval za potrebné doplniť dokazovanie vykonaním žalovanou navrhnutých dôkazov za účelom preukázania existencie kauzálneho vzťahu.

4. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania uzavrel, že žalobca prvopisom zmenky, ktorú žalovaná vystavila v Bratislave 26. októbra 2005, preukázal, že sa žalovaná zaviazala zaplatiť mu 2. februára 2006 v Bratislave zmenkovú sumu 80 000 eur. Predložením prvopisu zmenky, ktorá obsahuje všetky náležitosti predpísané v čl. I. § 75 zákona č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZZŠ“) pre vlastnú zmenku preukázal žalobca svoje zmenkové práva.

5. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že z konania, ktoré predchádzalo vydaniu pôvodného rozsudku vyplýva, že žalovaná si dodatočne spomenula, že za zmenku nedostala žiadnu protihodnotu, lebo zmenkou bola zabezpečená pohľadávka žalobcu zo zmluvy o pôžičke a žalobca jej, na základe tejto zmluvy žiadnu pôžičku neposkytol. Žalobca trval na tom, že žalovanej pôžičku 80 000 eur poskytol. Žalovaná trvala na tom, že od žalobcu dostala len 40 000 eur, ktoré mu aj vrátila. Obe strany sporu predložili zmluvu o pôžičke, ktorú uzatvorili 26. októbra 2005 a ktorou sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanej pôžičku vo výške 80 000 eur v hotovosti s tým, že žalovaná mu pôžičku splatí v hotovosti najneskôr do 1. februára 2006. Prevzatie peňazí sa žalovaná zaviazala písomne žalobcovi potvrdiť a žalobca sa pri vrátení pôžičky zaviazal vydať o tom žalovanej potvrdenie. Na vyhotovení zmluvy, ktorým disponuje žalobca, je rukou dopísané a žalovanou podpísané potvrdenie o prevzatí 80 000 eur dňa 26. októbra 2005. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že medzi stranami bolo bežnou praxou vydávať si o prevzatí finančných prostriedkov potvrdenie a v niektorých prípadoch aj zabezpečenie pôžičky zmenkou. Súdu prvej inštancie sa preto javilo ako vysoko nepravdepodobné, že pri sume 40 000 eur, o ktorej žalovaná tvrdí, že jej bola poskytnutá, k takémuto potvrdeniu nedošlo, ale naopak pri sume 80 000 eur, o ktorej žalovaná tvrdí, že jej poskytnutá nebola, potvrdenie o prevzatí podpísala. Súd prvej inštancie mal, na základe vykonaného dokazovania za dostatočne preukázané majetkové pomery žalobcu. Predloženými dokladmi žalobca preukázal, že mal nadštandardné príjmy, ktoré mu umožňovali usporiť peňažné prostriedky. Žalovaná prevzatie pôžičky v hodnote 80 000 eur písomne potvrdila, pričom logickým spôsobom nezdôvodnila, prečo takéto potvrdenie podpísala, ak jej peniaze neboli poskytnuté. Žalovaná nepoprela, že 26. októbra 2005 odovzdala žalobcovi zmenku a podpísala aj potvrdenie o prevzatí 80 000 eur, čo je aj podľa zmluvy potrebné považovať za dôkaz o reálnom poskytnutí pôžičky. Potvrdenie o prevzatí finančných prostriedkov vo výške 80 000 eur bolo navyše podpísané až po tom, čo dala žalovaná svoj podpis na zmluve notársky overiť, a teda nešlo o súčasť zmluvy, ktorá mala byť len formalitou. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že medzi stranami sporu prišlo k vzniku zmluvy o pôžičke, ktorej predmetom bolo poskytnutie sumy 80 000 eur. Tvrdenie

žalovanej, že žalobcovi vrátila sumu 40 000 eur, nebolo v konaní preukázané. Žalovaná predložila súdu výpis z účtu vedeného v ČSOB, a.s., z ktorého vyplýva, že 24. mája 2006 realizovala výber hotovosti vo výške 38 000 eur a 26. mája 2006 sumu 2 000 eur. Tento doklad, ale podľa súdu prvej inštancie nebol dôkazom o tom, že uvedenú sumu žalobcovi skutočne aj vrátila.

6. Žalovaná súdu prvej inštancie namietala aj zmätočný postup, keď mala za to, že po zrušení zmenkového platobného rozkazu nemohol súd prvej inštancie v jednom a tom istom zmenkovom konaní opätovne rozhodovať o jednom a tom istom zmenkovom návrhu žalobcu. Súd prvej inštancie podľa žalovanej nemohol postupovať vydaním ďalšieho zmenkového platobného rozkazu a ani rozhodnúť formou rozsudku. Žalovaná tiež uviedla, že pôvodný návrh z 23. marca 2007 nespĺňa základné požiadavky na začatie súdneho konania podľa § 79 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

7. K tejto námietke súd prvej inštancie uviedol, že najvyšší súd uznesením z 30. marca 2011, sp. zn. 5MOBdo/4/2010 zmenkový platobný rozkaz síce zrušil, ale z odôvodnenia je zrejmé, že nerozhodoval o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Dovolací súd zrušil zmenkový platobný rozkaz z procesných dôvodov, a to z dôvodu, že zmenkový platobný rozkaz nevydal zákonný sudca, ale vyššia súdna úradníčka, pričom Rozvrh práce Okresného súdu Bratislava V na rok 2007, zverejnený na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, neobsahoval žiadne poverenie sudcu a poverenie sa nenachádzalo ani v súdnom spise. Dovolací súd pri odôvodňovaní, prečo boli rozhodnutia zrušené, poukázal na § 243i v spojení s § 243b OSP. V závere odôvodnenia uložil súdu prvej inštancie, aby v novom rozhodnutí rozhodol znovu o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní s poukazom na § 243i v spojení s § 243d ods. 1 OSP. Bez ohľadu na to, že dovolací súd v uznesení výslovne neuviedol, ako má súd prvej inštancie ďalej postupovať, skutočnosť, že má ďalej o veci konať, vyplýva nielen z výrokovej časti uznesenia (vec vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie), ale aj z § 243d ods. 1 OSP. Skutočnosť, že súd prvej inštancie v ďalšom konaní nepristúpil k vydaniu zmenkového platobného rozkazu bola odôvodnená len tým, že žalovaná spochybnila pravosť zmenky, v dôsledku čoho už vydanie zmenkového platobného rozkazu do úvahy neprichádzalo. V skrátrenom konaní súd mohol vydať zmenkový platobný rozkaz len v tom prípade, že žalovaná už nevzniesla kauzálné námietky voči majiteľovi zmenky. Žalobca návrhom doručeným súdu 23. marca 2007 prejavil vôľu, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie zmenkovej sumy 80 000 eur s príslušenstvom a odmenou zo zmenky. V tom čase platný procesný predpis ukladal súdu povinnosť rozhodnúť o zmenkovom nároku formou zmenkového platobného rozkazu, ak žalobca predložil v prvopise zmenku, o pravosti ktorej niet dôvodu pochybovať. V prípade, že návrhu nebolo možné vyhovieť, súd nariadil pojednávanie (§ 175 ods. 1 veta posledná OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015), a to bez toho, aby vydával ďalšie uznesenie o tom, že zmenkový platobný rozkaz nebude vydaný. Po vrátení veci dovolacím súdom už nebolo na mieste opätovne rozhodnúť formou zmenkového platobného rozkazu, keďže žalovaná spochybnila dôvodnosť zmenkového nároku a vo veci bolo potrebné postupovať podľa pravidiel určených pre ostatné sporové konania. Preto nie je pravdou tvrdenie žalovanej, že súd neprípustne zmenil povahu skráteneho rozkazného konania a neoprávnene začal prejednávať vec v riadnom súdnom konaní. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že od 1. júla 2016 upravuje postup súdu a strán sporu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 471 ods. 2 CSP sa konania o zmenkovom platobnom rozkaze dokončia podľa doterajších predpisov. V danom prípade nebol vydaný zmenkový platobný rozkaz, bolo preto potrebné postupovať podľa ustanovení CSP. Súd prvej inštancie preto pokračoval v konaní o pôvodnom návrhu žalobcu, predmetom ktorého je zaplatenie zmenky, pričom súdu v takomto postupe nebránila žiadna prekážka. Návrh na začatie konania spĺňal všetky požadované náležitosti. Súd prvej inštancie neakceptoval návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b) CSP, pretože z uvedených dôvodov neboli splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov. V konaní nebolo sporné, že žalovaná zmenku pri splatnosti nezaplatila, preto jej súd uložil povinnosť, aby žalobcovi zaplatila zmenkovú sumu s úrokom a zmenkovou odmenou podľa čl. I. § 48 ods. 1 ZZŠ.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie. Podľa žalovanej bolo potrebné konanie o zmenkovom platobnom rozkaze dokončiť podľa doterajších predpisov. Súd prvej inštancie nerešpektoval prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 CSP a nevychádzal z pôvodnej právnej úpravy obsiahnutej v § 175 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015. Súd prvej inštancie v danej veci vydal 18. mája 2007 zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 1Zm/107/2007. Nemôže byť preto pravdivé tvrdenie súdu prvej inštancie, že zmenkový platobný rozkaz nebol vydaný. Podľa žalovanej ide od okamihu podania návrhu 23. marca 2007 o konanie o zmenkovom platobnom rozkaze. Súd prvej inštancie sa podľa žalovanej dopustil nesprávneho výkladu § 471 ods. 2 CSP. Z vykonaných dôkazov zároveň podľa žalovanej nevyplývalo, že žalobca mohol disponovať sumou 80 000 eur v čase poskytnutia pôžičky.

9. Odvolací súd rozsudkom z 20. októbra 2021, č. k. 3CoZm/5/2020-678 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

10. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dostatočne zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je aj náležité, podrobne a logicky odôvodnené. Odvolací súd preto v súlade s § 387 ods. 2 CSP skonštatoval vecnú správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, stotožnil sa s dôvodmi v ňom uvedenými a v celom rozsahu na ne poukázal.

11. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne uviedol, že v konaní nepristúpil k vydaniu zmenkového platobného rozkazu z dôvodu, že žalovaná spochybnila pravosť zmenky, v dôsledku čoho už vydanie zmenkového platobného rozkazu neprichádzalo do úvahy a v skrátenom konaní mohol súd vydať zmenkový platobný rozkaz len vtedy, ak by žalovaná nevzniesla kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky. Civilný sporový poriadok nepozná inštitút zmenkového platobného rozkazu, súd prvej inštancie po zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu postupoval s vtedy platnou úpravou, ktorou bol OSP. V okamihu nadobudnutia účinnosti novely OSP zákona č. 438/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 438/2015 Z. z.“), ktorou bol zrušený inštitút zmenkového platobného rozkazu, v predmetnej veci neexistoval zmenkový platobný rozkaz. Zmenkový platobný rozkaz bol zrušený uznesením najvyššieho súdu, preto nebolo možné postupovať podľa § 372y ods. 2 OSP. Keďže súd prvej inštancie už v konaní nerozhodoval o vydaní zmenkového platobného rozkazu, ale o samotnom nároku zo zmenky, súd prvej inštancie správne postupoval podľa CSP a nemohol aplikovať na ďalší procesný postup OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015. Tvrdenie žalovanej o nesprávnej aplikácii ustanovení preto podľa odvolacieho súdu nemá oporu v platnej právnej úprave.

12. K odvolacej námietke žalovanej o nepreukázaní žalobcových tvrdení, že sumou 80 000 eur pri poskytnutí pôžičky disponoval, odvolací súd poukázal na dostatočne vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie a preukázanie žalobcových príjmov v období poskytnutia pôžičky. Odvolací súd poukázal aj na podpis žalovanej na zmenke a písomné potvrdenie o prevzatí sumy 80 000 eur. Tieto skutočnosti neboli na základe vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie hodnoverne spochybnené.

13. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

14. Odvolací súd uznesením z 3. mája 2022, č. k. 3CoZm/5/2020-747 opravil svoj rozsudok v časti označenia sídla právneho zástupcu žalobcu a v časti označenia bydliska žalovanej.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila podľa § 431 CSP nesprávnym procesným postupom súdu, ktorým bolo strane znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP)

a podľa § 432 CSP nesprávnym právnym posúdením vecí v právnej otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP).

16. Nesprávny procesný postup súdu vidí žalovaná v nerešpektovaní záväznej úpravy obsiahnutej v § 175 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015. Pri dodržaní § 175 ods. 1 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015 bol súd prvej inštancie po vrátení veci najvyšším súdom povinný začať konať o návrhu žalobcu na vydanie zmenkového platobného rozkazu znovu a od samého začiatku a za splnenia podmienok uvedených v § 175 ods. 1 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015 vydať v predmetnej veci zmenkový platobný rozkaz. Súd prvej inštancie uviedol, že nepovažoval za vhodné rozhodnúť ďalším zmenkovým platobným rozkazom, a to z dôvodu, že žalovaná mala spochybníť pravosť zmenky. Žalovaná však v konaní nikdy pravosť uplatnenej zmenky nespochybnila. Súd prvej inštancie sa ani nemohol odvolávať na vyjadrenia žalovanej v predchádzajúcom konaní, keďže celé toto konanie, ktoré súviselo s pôvodným zmenkovým platobným rozkazom, nebolo podľa žalovanej legitímne a malo nulitnú povahu. Vec sa vrátila do štádia podania návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu z 23. marca 2007. Tým, že súd prvej inštancie nevydal nový zmenkový platobný rozkaz, znemožnil žalovanej uplatnenie námietok podľa § 175 ods. 1 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015.

17. Žalovaná ďalej v dovolaní poukázala na § 79 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa konanie začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3 OSP) obsahovať meno, priezvisko, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoláva a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. V návrhu žalobcu z 23. marca 2007 chýbalo uvedenie takých rozhodných skutočností, ktoré sa týkali vzniku údajného dlhu zo zmluvy o pôžičke, ktorá bola uzavretá 26. októbra 2005. Žalobcom predložená zmenka plnila zabezpečovaciu funkciu k domnelému dlhu z pôžičky, ktorý nikdy riadne nevznikol. K jeho uplatneniu zo strany žalobcu v tomto súdnom konaní nikdy neprišlo. Nárok zo zmluvy o pôžičke nebol zo strany žalobcu nikdy zákonne uplatnený, či už podaním nového návrhu alebo zmenou pôvodného návrhu podľa § 95 ods. 1 OSP. Súd prvej inštancie nemohol priznať žalobcovi nárok zo zmluvy o pôžičke, pretože žalobca sa návrhom na vydanie zmenkového platobného rozkazu domáhal priznania nároku, na základe úplne iných skutočností, než ktoré dokazoval súd prvej inštancie. Odvolací súd rozhodol rovnako svojvoľne, ak na takéto hrubé pochybenia súdu prvej inštancie nereagoval. Žalovaná v dovolaní ďalej uviedla, že jej záväzok z pôžičky v skutočnosti nikdy nevznikol, čo sa malo odraziť aj v konaní o zmenkovom nároku, ktorý síce nie je závislý na existencii zabezpečenej pohľadávky, ale dlžník zo zmenky má právo sa brániť kauzálnou námietkou, že zabezpečená pohľadávka pre neposkytnutú hodnotu nikdy nevznikla, resp. zákonne zanikla.

18. Nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom vidí dovolateľka v tom, že odvolací súd nereagoval na zásadnú zmenu pôvodnej žaloby na vydanie zmenkového platobného rozkazu, ku ktorému došlo v konaní pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutočností vyplývajúcich zo zmluvy o pôžičke, ktoré neboli v pôvodnom návrhu žalobcu z 23. marca 2007 vôbec obsiahnuté a žalobca tieto vôbec neuvádzal. Takéto konanie súdu prvej inštancie bolo procesne neprípustné, pretože jeho základom bolo obchádzanie zákona, konkrétne § 95 ods. 1 OSP. Podľa vtedy platnej právnej úpravy a rozhodovacej praxe všeobecných súdov nebolo možné, aby súdy mali možnosť konať o zmenenej žalobe bez toho, aby o tejto bolo zákonne rozhodnuté podľa § 95 ods. 2 OSP a pokiaľ o takejto zmene nebolo rozhodnuté, bolo vylúčené, aby mohol konať len o návrhu pôvodnom. Právne závery súdov o možnosti pokračovania v tomto konaní bez rozhodnutia o zmene pôvodného návrhu žalobcu na vydanie zmenkového platobného rozkazu sú v rozpore s praxou najvyššieho súdu, napr. s rozhodnutím sp. zn. 1MOBdoV/19/2007. V uvedenom rozhodnutí dovolací súd prijal záver, že pokiaľ prišlo k uplatneniu rovnakého plnenia, ale na základe iných skutkových okolností, než ktoré boli uvedené v pôvodnej žalobe, došlo tým k zmene žaloby.

19. Žalovaná navrhla aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v súlade s § 244 ods. 1 CSP (dovolateľka chcela zrejme poukázať na § 444 ods. 1 CSP - pozn. dovolacieho súdu). Dôvodom na odklad vykonateľnosti je zmätočná povaha rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré bolo vydané voči inej

osobe, s rovnakým menom, dátumom narodenia, ale s iným bydliskom. Dôvodom na odklad sú aj mimoriadne závažné procesné pochybenia súdov v tomto konaní, ktoré bude potrebné v novom konaní napraviť.

20. K dovolaniu žalovanej doručil súdu svoje vyjadrenie žalobca. Tvrdenie žalovanej, že sa konanie vrátilo do štádia podania návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu z 23. marca 2007, je podľa žalobcu zavádzajúce. Súd prvej inštancie postupoval v súlade s § 175 ods. 1 OSP, ak vo veci nariadil pojednávanie. Skutočnosťou, pre ktorú súd prvej inštancie nepostupoval po zrušení zmenkového platobného rozkazu najvyšším súdom vydaním zmenkového platobného rozkazu je, že dňa 23. decembra 2015 nadobudla účinnosť novela OSP (zákon č. 438/2015 Z. z.), podľa ktorej boli ustanovenia o zmenkovom platobnom rozkaze vypustené z OSP. Predmetnou novelou bol § 175 ods. 1 OSP zrušený, avšak táto právna vec bola už v tom čase v štádiu riadneho súdneho konania. V okamihu účinnosti novely OSP, ktorou bol inštitút zmenkového platobného rozkazu zrušený, v tejto právnej veci už zmenkový platobný rozkaz neexistoval, pretože bol zrušený rozhodnutím najvyššieho súdu. Súd prvej inštancie už nemohol v tejto veci rozhodovať o vydaní zmenkového platobného rozkazu, ale o nároku zo zmenky. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1MOBdoV/19/2007 sa nevzťahuje na toto súdne konanie. Žalobca zároveň uviedol, že z § 48 ZZŠ vyplýva oprávnenie majiteľa zmenky žiadať zmenkovú sumu, šesťpercentné úroky odo dňa splatnosti a odmenu vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy. Na toto oprávnenie majiteľa zmenky nemá vplyv to, v akom type konania sa majiteľ domáha svojho nároku. Žalobca navrhuje dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. f) CSP odmietnuť, resp. podľa § 448 CSP zamietnuť.

21. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné odmietnuť.

22. Žalovaná prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania vzhladla v nesprávnom procesnom postupe súdu. Súd prvej inštancie mal podľa dovolateľky po vrátení veci najvyšším súdom rozhodovať opäť v skrátrenom konaní a vydať zmenkový platobný rozkaz. Tým, že súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie a o nároku žalobcu rozhodol rozsudkom, porušil podľa dovolateľky jej právo na podanie námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu. Súd prvej inštancie zároveň podľa žalovanej rozhodoval o zmenenom nároku žalobcu bez toho, aby pripustil zmenu žaloby a aby vôbec žalobca zmenu žaloby navrhoval.

23. Najvyšší súd k týmto dovolacím dôvodom žalovanej uvádza, že súd prvej inštancie po vydaní uznesenia najvyššieho súdu z 30. marca 2011, č. k. 5MOBdo/4/2010-185, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie z 20. apríla 2009, č. k. 1CbZm/18/07-100, uznesenie odvolacieho súdu z 3. marca 2010, č. k. 1CoZm/13/2009-136 a zmenkový platobný rozkaz z 18. mája 2007, č. k. 1Zm/107/07-17, vo veci nariadil pojednávanie. Súd prvej inštancie následne vydal rozsudok zo 7. septembra 2015, č. k. 1CbZm/54/2011-405, ktorým rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 80 000 eur s úrokom 6 % ročne od 3. februára 2006 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 266,67 eura a nahradiť trovy právneho zastúpenia 11 546,74 eura a iné trovy konania 5 506,47 eura, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd uznesením z 30. júna 2016, č. k. 3CoZm/142/2015-444 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom opätovne rozhodol rozsudkom z 30. septembra 2019, č. k. 1CbZm/54/2011-630, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 80 000 eur s úrokom 6 % ročne zo sumy 80 000 eur od 3. februára 2006 do zaplatenia a zmenkovú odmenu 266,67 eura, návrh na prerušenie konania zamietol a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v celom rozsahu. Odvolací súd sa s týmto rozsudkom súdu prvej inštancie stotožnil a rozsudkom z 20. októbra 2021, č. k. 3CoZm/5/2020-678 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Uvedený potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním.

24. V posudzovanej veci tak nastala procesná situácia, kedy uznesením dovolacieho súdu, na podklade

mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom, bol mimo postupu súdov predpokladaným § 175 ods. 4 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015 (konanie o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu), zrušený zmenkový platobný rozkaz spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie o jeho ponechaní v platnosti a uznesením odvolacieho súdu odmietajúcim odvolanie.

25. Žalovaná v konaní pred súdom prvej inštancie nasledujúcim po zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu trvala na tom, že uvedeným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bol zrušený zmenkový platobný rozkaz v celom rozsahu, prišlo k právoplatnému skončeniu konania o návrhu žalobcu a súd prvej inštancie už o tomto návrhu žalobcu nemôže opätovne rozhodovať. Súd prvej inštancie ale správne uviedol, že uvedeným uznesením najvyššieho súdu neprišlo k zrušeniu zmenkového platobného rozkazu vydaním rozsudku tak, ako to predpokladal § 175 ods. 4 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015. Najvyšší súd nerozhodoval o námietkach žalovanej podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu. Na základe mimoriadneho dovolania najvyšší súd konštatoval, že zmenkový platobný rozkaz nebol vydaný zákonným sudcom, ale vyšším súdnym úradníkom, ktorého poverenie na vydanie zmenkového platobného rozkazu sa nenachádzalo v súdnom spise a nebolo ani súčasťou rozvrhu práce na rok 2007. Z uvedeného dôvodu zmenkový platobný rozkaz zrušil. Súd prvej inštancie preto po vrátení veci najvyšším súdom správne procesne postupoval, ak vo veci ďalej konal v zmysle § 175 ods. 1 OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015 a zväzil, či je možné opäť vydať zmenkový platobný rozkaz alebo je potrebné nariadiť pojednávanie, a to vzhľadom na to, že o nároku žalobcu nebolo doposiaľ rozhodnuté meritórne (rozsudkom, ktorým sa zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti alebo rozsudkom, ktorým sa zmenkový platobný rozkaz zrušil) a nebolo vydané ani rozhodnutie, ktorým by sa konanie o návrhu žalobcu skončilo iným spôsobom, než meritórnym rozhodnutím (uznesenie o zastavení konania).

26. Argumentácia žalovanej v dovolaní však primárne smeruje k tomu, že ak už súd prvej inštancie o návrhu žalobcu opätovne konal, mal o tomto návrhu žalobcu rozhodnúť jedine formou zmenkového platobného rozkazu, a pokiaľ tak nerozhodol, porušil tým procesné práva žalovanej. Najvyšší súd k tejto argumentácii žalovanej uvádza, že dovolaním žalovanej je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu z 20. októbra 2021, č. k. 3CoZm/5/2020-678, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie z 30. septembra 2019, č. k. 1CbZm/54/2011-630. Uvedený rozsudok súd prvej inštancie vydal po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu z 30. júna 2016, č. k. 3CoZm/142/2015-444, ktorým bola vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Po vrátení veci súdu prvej inštancie odvolacím súdom a v čase vydania rozsudku súdu prvej inštancie bol už účinný Civilný sporový poriadok, ktorý vydanie zmenkového platobného rozkazu neumožňoval.

27. Prechodné ustanovenie § 471 ods. 2 CSP sa na tu preskúmanú vec neaplikuje z dôvodu, že v čase vrátenia veci súdu prvej inštancie odvolacím nebol vydaný zmenkový platobný rozkaz (zmenkový platobný rozkaz z 18. mája 2007, č. k. 1Zm/107/07-17 bol zrušený uznesením najvyššieho súdu z 30. marca 2011, č. k. 5MOBdo/4/2010-185) a nemohlo preto prebiehať konanie o námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Ustanovenie § 471 ods. 2 CSP sa týka len prípadov, kde už bol za predchádzajúcej právnej úpravy (OSP v znení účinnom do 22. decembra 2015) vydaný zmenkový platobný rozkaz, ktorý bol do dňa účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z. doručený (§ 372y ods. 2 OSP), a proti ktorému boli podané námietky a konanie o námietkach nebolo do účinnosti Civilného sporového poriadku právoplatne skončené (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 11. januára 2018, sp. zn. 3OBdo/37/2017). Za účinnosti Civilného sporového poriadku už nie je možné vydať zmenkový platobný rozkaz, pretože Civilný sporový poriadok neobsahuje právnu úpravu, ktorá by to umožňovala.

28. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, ak nárok žalobcu prejednal ako nárok zo zmenky a rozhodol o tomto nároku rozsudkom. Zmenkový platobný rozkaz už za účinnosti Civilného sporového poriadku nebolo možné opätovne vydať, a to i napriek tomu, že pôvodným návrhom žalobca jeho vydanie navrhoval. Zmenou procesného predpisu, a to už novelou OSP uskutočnenou zákonom č. 438/2015 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 23. decembra 2015, bola z právnej úpravy občianskeho súdneho konania (neskôr civilného sporového konania) odstránená možnosť súdu rozhodovať zmenkovým platobným rozkazom. Návrh žalobcu bolo potrebné posúdiť ako žalobu o splnenie povinnosti, ktorou je zaplatenie dlžnej sumy zo zmenky v súlade s čl. I § 48 ods. 1 ZZŠ. Odvolací súd

rovnako postupoval správne, ak sa s takýmto postupom súdu prvej inštancie stotožnil a rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

29. Pokiaľ žalovaná namieta, že po vrátení veci dovolacím súdom (uznesením najvyššieho súdu z 30. marca 2011 č. k. 5MOBdo/4/2010-185) súd prvej inštancie nemal vo veci nariadiť pojednávania a ani vydať predchádzajúci rozsudok z 7. septembra 2015, č. k. 1CbZm/54/2011-405, najvyšší súd uvádza, že v tomto konaní sa nemôže zaoberať podmienkami vydania predchádzajúceho rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý bol následne zrušený odvolacím súdom, keďže dovolaním napadnutým rozhodnutím je až rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie z 30. septembra 2019, č. k. 1CbZm/54/2011-630. Najvyšší súd ale dopĺňa, že aj v prípade, ak by dal dovolateľke v tejto otázke za pravdu, i tak by nebolo možné, aby súd prvej inštancie po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku o tejto veci rozhodol zmenkovým platobným rozkazom. Preto skúmanie predchádzajúceho postupu súdu prvej inštancie je už aktuálne bezpredmetné. Najvyšší súd zároveň dopĺňa, že vydanie zmenkového platobného rozkazu by ani nemohlo byť v prospech žalovanej, keďže na podanie námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu bola predchádzajúcou právnou úpravou stanovená veľmi krátka lehota troch dní a na námietkové konania sa uplatňovala koncentračná zásada, na základe ktorej nebolo možné prihliadať na neskôr vznesené námietky žalovanej. Naproti tomu prejednanie nároku žalobcu v riadnom súdnom konaní žalovanej umožňuje uplatnenie námietok voči majiteľovi zmenky, ktoré nie je limitované takto krátkou lehotou a obsahom námietok podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu, umožňuje preto žalovanej širšie uplatnenie jej procesných práv v rámci procesnej obrany.

30. Z uvedených dôvodov najvyšší súd v otázke, či súd prvej inštancie mohol o nároku žalobcu rozhodnúť rozsudkom, nezhliadol nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

31. K ďalšej dovolacej námietke žalovanej, že súd prvej inštancie zmenil nárok, o ktorom rozhodoval, na nárok zo zmluvy o pôžičke, bez toho, aby žalobca takúto zmenu navrhoval a bez toho, aby o takejto zmene žaloby súd rozhodol, najvyšší súd uvádza, že i táto námietka žalovanej je nedôvodná.

32. Súd prvej inštancie naďalej rozhodoval o nároku vyplývajúcom zo zmenky a okolnosti poskytnutia pôžičky žalobcom žalovanej skúmal z dôvodu, že žalovaná uplatnila kauzálne námietky týkajúce sa poskytnutia pôžičky, k čomu mala zmenka plniť zabezpečovaciu funkciu. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku (odsek 15) uviedol, že „napriek tomu, že predmetom konania je zaplatenie zmenky a zmenka je obligatórne abstraktný cenný papier, zmenkový zákon pripúšťa, aby sa dlžník proti povinnosti zmenku zaplatiť bránil aj námietkami, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných mimozmenkových vzťahoch k majiteľovi zmenky. Žalobca je prvý majiteľ zmenky, preto sú kauzálne námietky prípustné bez toho, aby žalovaná preukazovala, že konal pri nadobúdaní zmenky vedome na jej škodu.“

33. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a ani z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, že by súdy rozhodovali o inom nároku, než o tom, ktorý vyplýva z návrhu podaného žalobcom 23. marca 2007. Nárok na zaplatenie zmenkovej sumy aj s úrokom a odmenou vyplýva z čl. I. § 48 ods. 1 ZZŠ (ktorý sa podľa čl. I. § 77 ods. 1 použije aj na vlastné zmenky) a bolo možné ho priznať nie len formou zmenkového platobného rozkazu (do účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z.) ale aj formou rozsudku.

34. Žalovaná ďalej v dovolaní uviedla, že jej záväzok z pôžičky nikdy nevznikol, čo sa malo podľa jej názoru odraziť aj v konaní o zmenkovom nároku. K uvedenému však žalovaná bližšie neuviedla, v čom mali nižšie súdy pochybiť, akých nesprávnych skutkových zistení sa mali dopustiť, prípadne aké dôkazy nesprávne alebo nelogicky vyhodnotili. Dovolací súd je zároveň viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Len všeobecný nesúhlas dovolateľky so závermi odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie nie je možné považovať za postačujúci pre vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 ods. 2 CSP. V tejto časti dovolania žalovanej preto najvyšší súd nemohol pristúpiť k preskúmaniu jej dovolacej námietky.

35. Z uvedených dôvodov najvyšší súd nezistil, že by sa odvolací súd dopustil nesprávneho procesného postupu naplnajúceho dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Keďže prípustnosť dovolania žalovanej pre tento dovolací dôvod nie je daná, je potrebné dovolanie žalovanej odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

36. Žalovaná namietala aj nesprávne právne posúdenie veci, ktorého sa mal odvolací súd dopustiť tým, že obišiel aplikáciu § 95 ods. 1 OSP upravujúceho zmenu žaloby. K tejto právnej otázke žalovaná poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1MOBdoV/19/2007. Najvyšší súd ale opätovne konštatuje, že v preskúmvanej veci neprišlo k zmene sktukových okolností, na podklade ktorých nižšie súdy rozhodovali, oproti návrhu podaného žalobcom 23. marca 2007. Skutočnosť, že predmetom konania bolo aj skúmanie okolností poskytnutia pôžičky žalovanej, je dôsledkom kauzálnych námietok uplatnených žalovanou. Nárok bol žalobcovi priznaný na základe zmenky tak, ako to žalobca žiadal v návrhu z 23. marca 2007.

37. Uvedená právna otázka týkajúca sa zmeny žaloby preto nebola podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu a dovolanie žalovanej je potrebné aj v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Podľa § 421 ods. 1 CSP je jedným z atribútov právnej otázky, ktorej nesprávne vyriešenie sporová strana v dovolaní namieta, aj to, že musí ísť o právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, čo v tomto prípade splnené nebolo.

38. Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

39. K návrhu na odklad vykonateľnosti podľa § 444 ods. 1 CSP najvyšší súd poukazuje na § 444 ods. 4 CSP, podľa ktorého dovolanie má odkladný účinok, ak bolo podané proti rozhodnutiu vydanému v konaní, v ktorom sa uplatňoval nárok zo zmenky. Na základe § 444 ods. 4 CSP prišlo podaním dovolania žalovanej zo zákona k odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, bez toho, aby o tom dovolací súd musel rozhodovať. Ďalšie rozhodovanie o odklade vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia na návrh dovolateľky by preto bolo bezpredmetné a dovolací súd o tom nebol povinný vydať ani osobitné rozhodnutie (m. m. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2022, sp. zn. IV. ÚS 578/2022 a z 26. októbra 2022, sp. zn. II. ÚS 483/2022).

40. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

41. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.